

احیای پرده‌کشی

گفت‌وگو با مهدی طالعی‌نیا

اعظم لاریجانی

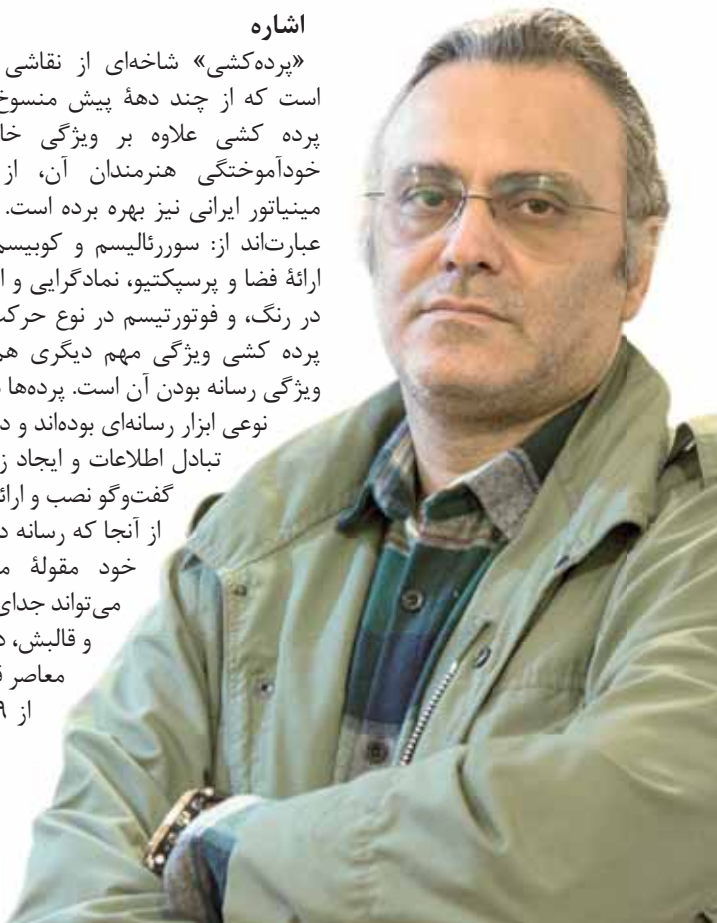
دی، نمایشگاه «پرده‌های نقالی» در نگارخانه «ترگس تهران» برپا شد. به بهانه‌ی برپایی این نمایشگاه، پای صحبت نقاش پرده‌ها، **مهدی طالعی‌نیا**، نشستیم. لازم به ذکر است، این اولین بار است که تمام پرده‌های نقالی در سبک‌ها و موضوعات متنوع، در یک نمایشگاه به نمایش درآمده‌اند. آشنایی دبیران هنر با هنری سنتی مزیت اصلی این گفت‌وگوست.

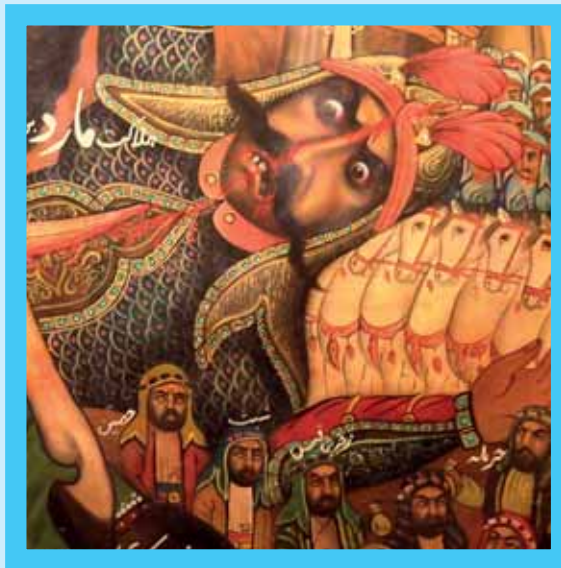
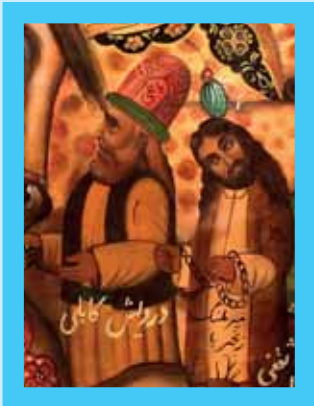
تفاوت هنر مینیاتور و نقاشی قهوه‌خانه‌ای در چیست؟

شاخه‌های متعدد مینیاتور همواره از اصول و قواعد مدون و مشخصی پیروی کرده‌اند و هیچ کدام نتوانسته‌اند قید و بند هنر کلاسیک را بشکنند. مکتب قهوه‌خانه‌ای توانسته است از این قواعد عبور کند و ضمن داشتن ساختار هنری، به محتوا نیز وفادار بماند. نقاشی قهوه‌خانه‌ای دو وجه متضاد را ترکیب و تلفیق کرده است: خام دستی مدرن را با اصول کلاسیک مینیاتور.

اشاره

«پرده‌کشی» شاخه‌ای از نقاشی قهوه‌خانه‌ای است که از چند دهه پیش منسوخ شده است. پرده کشی علاوه بر ویژگی خام دستی و خودآموختگی هنرمندان آن، از ویژگی‌های مینیاتور ایرانی نیز بهره برده است. آن ویژگی‌ها عبارت‌اند از: سوررئالیسم و کوبیسم ابتدایی در ارائه فضا و پرسپکتیو، نمادگرایی و امپرسیونیسم در رنگ، و فوتورئیسم در نوع حرکت. همچنین، پرده کشی ویژگی مهم دیگری هم دارد و آن ویژگی رسانه بودن آن است. پرده‌ها در زمان خود نوعی ابزار رسانه‌ای بوده‌اند و در معابر، برای تبادل اطلاعات و ایجاد زمینه بحث و گفت‌وگو نصب و ارائه می‌شده‌اند. از آنجا که رسانه در هر دوره‌ای خود مقوله معاصر است، می‌تواند جدای از رنگ، فرم و قالبش، در حیطه هنر معاصر قرار گیرد. از ۲۹ آذر تا ۱۰

بخشی از اثر
ابعاد: ۲ در ۳
اولین پرده عاشورایی «دو اسبه» موسوم به «جنگ دو برادر» - در تمام پرده های پیش از این طبق یک الگوی ثابت، فقط یک اسب در مرکز تصویر قرار داشت. برای تاکید بر جنگاوری حضرت سیدالشهدا(ع) و رشادت‌های ایشان، شمایل مبارک شان، سوار بر ذوالجناح در کنار قمر منیر بنی هاشم(ع) ترسیم شد.

بخشی از اثر
ابعاد: ۲ در ۳
اشاره بر زاده شدن امیرالمومنین(ع) در کعبه.

در کارگاه‌ها همین یک پرده با همان محتوا دوباره تولید می‌شد. فقط ممکن بود کمی در اندازه و رنگ تغییراتی ایجاد شود.

درباره تکنیک تولید پرده توضیح دهید.
پرده‌ها را روی پارچه‌های کتان، کرباس و متقال اجرا می‌کردند. ابتدا با یک مجموعه مواد چسبنده، مثل سریشم، پرده را زیرسازی می‌کردند. سپس با رنگ‌های ساده، مثل رنگ‌های ساختمانی، کار اجرا می‌کردند. یعنی از رنگ‌های دارای کیفیت بالای هنری خبری نبود. من هم به همان روش سنتی کار کردم و به همین دلیل این آثار نشان اصالت و مرغوبیت دریافت کردند.

سخن پایانی را بفرمایید.
از آنجا که پرده‌ها خام دست اجرا می‌شوند، بهترین خوراک ذهنی برای کودکان هستند. از این رو، بازدید کودکان از چنین نمایشگاه‌هایی، و هدایت توجه آن‌ها به پرده‌ها و قصه‌های نهفته در آن‌ها، بسیار مفید و مؤثر خواهد بود.

درباره اهمیت احیای هنر پرده‌کشی بفرمایید.

پرده کشی هنر مهمی است، چرا که با رشته‌هایی مثل پرده‌خوانی که از هنرهای دراماتیک محسوب می‌شود، و نقالی که از هنرهای نمایشی است، هم‌تراز است. طبق بررسی‌ها، آخرین پرده ۵۰ سال پیش تولید شده است. ما کارگاهی برپا و با استخراج الگوهای قدیم، پرده تولید کردیم. در قدم اول به احیا و در قدم‌های بعدی به تولید گونه‌های جدید پرداختیم. این پرده‌ها را به موزه‌ها، هیئت‌ها و قهوه‌خانه‌ها ارائه دادیم.

پرده‌ها چه استفاده‌ای داشته‌اند و ویژگی طراحی آن‌ها چگونه بوده است؟

پرده‌ها ابزار نقالی بوده‌اند. تولید و محتواسازی این پرده‌ها دشوار بود. این پرده‌ها حدود ۷۰ پرسوناژ و یک قصه اصلی با فرم درشت و چندین ریزقصه داشته‌اند. کسی که پرده را می‌ساخت، باید روی احادیث، قصص قرآنی، روایات و فولکورها مسلط بود. هر پرده ساخته شده، صد سال حاکم بود و